

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В
УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»**

Виконавець:

Студентка ФЕУП

Железняк Анастасія Євгенівна _____

Науковий керівник:

д. е. н., доцент

Несененко Павло Петрович _____

Одеса – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Тенденції та стан розвитку ринку продукції тваринництва та питання забезпечення населення продуктами харчування тваринного походження були і залишаються актуальними проблемами для кожної держави. Ринок тваринницької продукції повинен забезпечити гарантований доступ населення до даного виду продовольства в необхідній кількості, якості та асортименті. Даний ринок як і всякий інший формує зв'язки між виробниками продукції та їх споживачами на основі попиту, пропозиції та механізмів ринкової конкуренції.

В останні роки технологія тваринництва швидко розвивається, і існують відмінності між біологічними властивостями і фізіологічними можливостями організмів і зовнішнім середовищем. Сільськогосподарські тварини під час росту та розвитку зазнають впливу різноманітних стресових факторів, що може призвести до зниження резистентності, порушення репродуктивних функцій, скорочення виробничих і використання періодів, виникнення захворювань, втрати продуктивності та погіршення якості продукції. Головним пріоритетом нашої країни є забезпечення наших людей високоякісними та безпечними продуктами харчування. Нормалізація споживання молочної продукції мешканцями потребує виконання певних умов, головними з яких є стабільний розвиток галузі молочного скотарства та забезпечення здоров'я худоби.

Ефективне виробництво органічних продуктів тваринництва та аквакультури гарантується збалансованою взаємодією різних елементів, таких як технологічні процеси, вплив на навколишнє середовище та сталий розвиток відповідних галузей. Збільшення виробництва, споживання екологічно безпечної продукції або її доступності можливе лише за умови впровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих елементів у технічні процеси виробництва продукції тваринництва будь-якого масштабу та форми власності (приватні підприємці, фермерські господарства, великі та середні сільськогосподарські підприємства, агрохолдинги, кооперативи).

За останні роки під впливом таких факторів, як вступ до СОТ та міжнародний інтеграційний процес, зниження імпорتنих тарифів, енергетична криза та створення внутрішніх зон вільної торгівлі, розвиток тваринницької галузі України зазнав серйозних змін. Сьогодні українська галузь тваринництва, хоча й перебуває в стані невизначеності, цілком імовірно має перспективи розвитку. Через конкуренцію з імпортною продукцією та бажання реалізувати експортний потенціал Україна стає все більш залежною від цінової кон'юнктури на світових ринках. У зв'язку з євроінтеграційним процесом нашої країни та її прагненням отримати право експортувати сільськогосподарську продукцію на європейський ринок, сьогодні необхідно приділяти велику увагу якості та біобезпеці продуктів переробки тваринництва. Оскільки тваринницька галузь України в основному забезпечує потреби внутрішнього ринку, стан і структура галузі тісно пов'язані з платоспроможністю населення, а зростання доходів під час кризи відбувається досить повільно. Кризи не завжди призводять до зниження споживання, але інколи структура споживання рухається в бік здешевлення.

Вагомі теоретико-методологічні дослідження проблеми становлення та розвитку ринку продукції тваринництва здійсненні такими відомими вітчизняними вченими економістами-аграрниками, як Боднар О. М. [2], Антонюк П. О. [11], Ступницька Т. М. [11], Несененко П. П., Кірович Н. В. [24], Бездушний Р. П. [32], Дубина О. Л. [38], Шевченко Т. О. [38], Ткаченко О. С. [38] та інші. Незважаючи на значний внесок дослідників у вивчення перспектив розвитку тваринництва в Україні, зокрема в Одеській області, залишаються нерозв'язаними або лише частково вирішеними такі аспекти: адаптація інноваційних технологій в умовах малих фермерських господарств, оптимізація системи державної підтримки галузі з урахуванням специфіки регіону, а також ефективне управління біоресурсами в умовах зміни клімату. Ці питання потребують подальшого глибокого дослідження та практичної реалізації.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку тваринництва на прикладі Одеського регіону.

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання кваліфікаційної роботи:

1. Вивчити роль та особливості тваринництва як галузі сільського господарства.
2. Розглянути нормативно-правове забезпечення організації та розвитку тваринництва в Україні.
3. Проаналізувати експортно-імпортний баланс галузі в Україні.
4. Обґрунтувати міжнародний досвід розвитку тваринництва.
5. Проаналізувати стан та тенденції розвитку аграрного сектору регіону.
6. Зробити економічно-статистичний аналіз тваринництва в Одеській області.
7. Запропонувати шляхи вдосконалення розвитку тваринницької галузі регіону.
8. Дослідити сучасний стан та аналіз економічної діяльності фермерського господарства.
9. Обґрунтувати шляхи підвищення продуктивності функціонування тваринництва в фермерського господарства.

Об'єкт дослідження – процес розвитку галузі тваринництва в Україні.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку тваринництва на прикладі Одеського регіону.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у кваліфікаційної роботі завдань були використані такі методи дослідження:

- 1) загальнонаукові: аналогія, системний аналіз, формалізація;
- 2) логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція;
- 3) економіко-математичні: факторний, системно-структурний аналіз;
- 4) економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації;
- 5) маркетингові: SWOT-аналіз.

Інформаційна база дослідження: нормативно-законодавчі акти України, наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, матеріали наукових

конференцій і досліджень, дані Державної служби статистики України, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, агентств, дані звітності підприємств, організацій і установ та ін.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування) та 2 додатків.

Загальний обсяг роботи становить 107 сторінок. Основний зміст викладено на 94 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 11 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

Железняк А. Є., Несененко П. П. Сучасний стан та перспективи розвитку тваринницької галузі в Україні. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 4-5 жовтня 2024 р.). Одеса, 2024. С. 271-273

Железняк А. Є., Несененко П. П. Деякі аспекти вдосконалення розвитку тваринницької галузі Одеської області. *Браславські читання. Економіка XXI століття: національний та глобальний виміри*. Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 06 листопада 2024 р.). Одеса, 2024. С. 41-44.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретико-методологічні аспекти розвитку тваринництва в Україні**» розглянуто роль і особливості тваринництва як галузі сільського господарства, вивчено нормативно-правове забезпечення організації та розвитку галузі, досліджено експортно-імпортний баланс продукції тваринництва України.

У другому розділі «**Аналітична оцінка рівня розвитку тваринництва в Одеській області**» обґрунтовано міжнародний досвід розвитку тваринництва, проаналізовано стан і тенденції аграрного сектору регіону, проведено економічно-статистичний аналіз основних показників розвитку тваринництва в області.

У третьому розділі «**Перспективи розвитку тваринництва в Одеській області**» запропоновано шляхи вдосконалення розвитку тваринницької галузі регіону, розглянуто сучасний стан та проведено аналіз економічної діяльності фермерських господарств, обґрунтовано напрями підвищення продуктивності функціонування галузі за рахунок залучення інвестицій та впровадження сучасних технологій.

ВИСНОВКИ

Отже, в кваліфікаційній роботі було розглянуто тему «Перспективи розвитку галузі тваринництва в Україні (на прикладі Одеської області)» та зроблено наступні висновки:

1. Розглянуто роль та особливості тваринництва як галузі сільського господарства. Сільське господарство в Україні здавна було основною галуззю

економіки країни і значною мірою сприяло забезпеченню населення продуктами харчування. Сільське господарство включає кілька галузей, основними з яких є рослинництво та тваринництво. Тваринництво складає 28% від загального обсягу виробництва сільськогосподарської продукції. Основною галуззю тваринницької галузі є скотарство, яке дає найбільший обсяг продукції тваринництва.

У 2024 році Україна продовжує роботу над розширенням ринків збуту, зокрема в ЄС та Китаї. В Україні аграрний сектор забезпечує в середньому 10% ВВП і близько 40% доходів від експорту. Зайнятість у сільському, рибальському та лісовому господарствах – 17% від усіх зайнятих. Станом на 2023 рік структура сільськогосподарського виробництва розподілена за видами: 26,2% - зернові та зернобобові культури - 22,5%, 18% - овочі, до 4% - фрукти та корми. Такий розподіл забезпечується природними ресурсами та попитом на міжнародному ринку.

Останніми роками в Україні спостерігається тенденція до зменшення поголів'я худоби. Так, за квітень поточного року він менший на 7% порівняно з відповідним місяцем минулого року і становить близько 2,8 млн голів. Це безпосередньо вплинуло на обсяги виробництва м'яса: за 7 місяців 2024 року виробництво яловичини впало на 3% до 102 тис. тонн.

2. Вивчено нормативно-правове забезпечення організації та розвитку тваринництва в Україні. На жаль, з самого початку ринкових реформ Україна стала на хибний шлях утримання державного контролю над сільським господарством переважно неринковими засобами. Хоча це було прийнято з урахуванням стратегічного характеру галузі та необхідності забезпечення продовольчої безпеки, така політика відкинула сільське господарство на кілька років назад.

Станом на жовтень 2023 дія державних програм підтримки тваринництва призупинена, окрім програми компенсації кредитів. Міністерство аграрної політики та продовольства розробляє концепцію загальнодержавного економічного цільового плану розвитку тваринництва до 2033 року. Головна мета – створити умови для успішного розвитку галузі відповідно до норм і практики ЄС та розширити експортний потенціал. Крім того, важливо забезпечити якісну та безпечну продукцію для потреб українців, збільшити виробництво продукції з високою доданою вартістю та підвищити конкурентоспроможність галузі.

Україна продовжуватиме приведення нормативно-правової бази у відповідність до вимог ЄС у сферах сільського господарства та сільських територій. Це включає реформування державних інституцій у сільськогосподарському секторі відповідно до Спільної сільськогосподарської політики ЄС, з особливим акцентом на впровадження систем управління та контролю для забезпечення надійного фінансового менеджменту, прийняття рамок Європейського інвестиційного плану та забезпечення прозорості та справедливої підтримки.

3. Досліджено експортно-імпортний баланс галузі в Україні. Експорт продукції тваринництва за січень-березень 2024 року склав \$370,2 млн, що на 11,9% більше, ніж за відповідний період минулого року. Рослинна продукція,

навпаки, принесла експортерам 3,59 мільярда доларів США, що на 13,8% менше порівняно з першим кварталом до першого кварталу.

Виручка від зернових у звітному періоді перевищила \$2,66 млрд, що на 16,2% менше порівняно з січнем-березнем 2023 року. За цей же період українські підприємства отримали від експорту рослинних і тваринних жирів \$1,5 млрд, що на 4,2% більше, ніж у січні. Загалом за перший квартал 2024 року експорт товарів України перевищив позначку в \$10 млрд (-2,8%), імпорт склав \$15,98 млрд (+1,7%), оскільки сальдо від'ємне, то є перспективи для розвитку і при відповідних умовах можна провести політику щодо імпортозаміщення.

Оскільки зараз порти знаходяться в зоні бойових дій, транспортування морем стало дуже складним і ризикованим. Натомість відкриття ринку Європейського Союзу відкриває цю нову можливість. Але є і проблема. Бо продукція має відповідати стандартам, прийнятим у країнах ЄС.

Отже, українське тваринництво та переробники бачать широке поле можливостей. Як наслідок, також доведено, що без державних чи іноземних інвестицій в Україні сьогодні вкрай важко їх використати.

4. Обґрунтовано міжнародний досвід розвитку тваринництва. Сьогодні Польща є великим виробником та експортером продукції садівництва та ягідництва, чемпіоном ЄС у галузі птахівництва та одним із провідних виробників та експортерів тваринницької продукції (мова йде не тільки про молочну галузь, а й худобу). За межами ЄС Польща є найбільшим продавцем молочних продуктів, птиці, пшениці, шоколаду та продуктів з них, а також хлібобулочних виробів, і є нашим конкурентом на деяких ринках, таких як Ізраїль, Саудівська Аравія чи Великобританія.

Очевидно, перш за все система підтримки фермерів у рамках Спільної аграрної політики ЄС стала основою для розвитку польського аграрного сектора. У 2005 році фінансова підтримка сільського господарства зросла в чотири рази порівняно з 2003 роком і в 15 разів у 2010 році (це враховує, що прямі виплати польським фермерам дорівнювали рівню виплат у «старих» країнах – членах ЄС лише 2013 року). До вступу Польщі в ЄС державні субсидії становили не більше 9% у структурі доходів сільгоспвиробників, однак з 2009 по 2010 рік вони складали понад 20% доходів фермерів, а деякі навіть перевищували 60%.

Як країна-кандидат на вступ до ЄС, зміни в системі фінансової підтримки аграрного сектору України мають ґрунтуватися на пріоритетах Спільної аграрної політики. Україні також необхідно розробити стратегію Зеленого Нового курсу та спланувати фінансування з метою здійснення відповідних заходів.

Однією із особливостей розвитку аграрного сектору в Угорщині є високе, порівняно із іншими країнами ЄС, ресурсне його забезпечення, зокрема земельними і трудовими ресурсами. Загалом сільськогосподарські угіддя займають 53,7% від усієї земельної площі країни, а рівень розораності складає 81,9%. При цьому зрошувані землі становлять близько 1,9% від загальної площі сільськогосподарських угідь, а питома вага сільського населення складає 27,7%. Тваринництво спеціалізується в напрямку свинарства, молочного та м'ясного скотарства і птахівництва. Досить розвинуте овочівництво та садівництво.

Інший аспект сільського господарства Угорщини пов'язаний із інтенсивністю застосовуваних сучасних технологій в аграрному виробництві, результативним відображенням чого є порівняно високий показник середньої врожайності сільськогосподарських культур. По багатьох із них країна є лідером в Східній та Центральній Європі.

Окремо варто зазначити, що Угорщина є одним із найбільш активних опонентів поширення сільськогосподарських біотехнологій в ЄС. Передусім це стосується використання генетично модифікованих рослин. Оскільки країни-члени Європейського Союзу мають законне право обмежувати або забороняти вирощування генетично модифікованих культур, Угорщина прийняла закон, який прямо забороняє вирощування на її території генетично модифікованих рослин.

5. Проаналізовано стан та тенденції розвитку аграрного сектору регіону.

Земельний капітал району становить 3,3313 млн. га, з них 2594,5 тис. га (78,0%) - сільськогосподарські угіддя, з них 2076,5 тис. га (80,0%) - рілля, 19,9 тис. га (0,9%) - перелоги, 90,7 тис. га (4,4%) - багаторічні насадження, 50,6 тис. га (2,4 %) - сінжати 356,8 тис. га (17,2%) – ранчо. Частка Одеської області в загальному обсязі сільськогосподарського виробництва України перевищує 5,3 %, з них зернових — 7,5 %, соняшнику — 8,1 %, винограду — 45,5 %, м'яса — 4,5 %, молока — 4,8 %, яєць — 6,3 %

Станом на 1 листопада 2023 року в громадських господарствах Одеського регіону вирощувалося 2 млн 406,1 тис. голів, у тому числі 1 млн 320,3 тис. дійних корів. У 2022 році поголів'я великої рогатої худоби в Одеській області скоротилося на 190 тис. голів (-7,9%), а поголів'я дійних корів – на 88,7 тис. голів (-6,72%). Порівняно з 1 жовтня 2023 року поголів'я великої рогатої худоби зменшилось на 51,4 тис. голів (-2,14%), з них дійних корів – на 81 тис. голів (-0,61%). Поголів'я великої рогатої худоби у 2023 році у присадибних господарствах становить 1 млн 482,3 тис. голів, що на 184,6 тис. голів (-12,45%) менше порівняно з 1 листопада 2022 року. Кількість дійних корів в господарствах населення становила 939,5 тис. голів, що на 83,5 тис. (-8,89%) менше, ніж у попередньому році. Порівняно з 1 жовтня 2023 року поголів'я корів у господарстві населення зменшилось на 45,8 тис. (-3%), а дійних – на 5,1 тис. (-0,54%).

Виробництво м'яса зросло з 1,7 млн тонн у 2000 році до 2,5 млн тонн у 2020 році (на 47%), але до 2023 року зменшилось на 12%, до 2,2 млн тонн. Виробництво молока постійно скорочувалося, впавши з 12,7 млн тонн у 2000 році до 7,4 млн тонн у 2023 році (на 42%, зокрема на 20% після 2020 року). Яєць виробляли 8,8 млрд штук у 2000 році, а у 2010 цей показник сягнув 17,1 млрд (на 94% більше), проте до 2023 року він знизився до 11,3 млрд штук (на 30% після 2020). Виробництво вовни скоротилося на 68% з 2000 по 2023 рік – з 3,4 тис. тонн до 1,1 тис. тонн. Ці дані свідчать про значне скорочення обсягів виробництва, особливо після 2020 року.

Тваринницька галузь Одеської області, попри значні втрати, має потенціал для відновлення за умови реалізації комплексу заходів. Для цього необхідно навчати провідних представників галузі тваринництва до залучення коштів міжнародної технічної допомоги і залучення грантів від держави,

залучити інвестиції в інфраструктуру та технології, відновлення поголів'я худоби, розвиток переробної промисловості, стимулювання племінного поголів'я та вдосконалення селекції тварин. Необхідно забезпечити доступ до якісних кормів, знизити собівартість продукції та впроваджувати інноваційні підходи. Державна підтримка та інвестиції допоможуть відновити виробничі потужності, підвищити конкурентоспроможність галузі та забезпечити продовольчу безпеку регіону та країни в цілому.

6. Зроблено економічно-статистичний аналіз тваринництва в Одеській області. Аналіз динаміки поголів'я тварин в Одеській області за 2018 та 2024 роки свідчить про суттєве зниження обсягів виробництва у тваринницькій галузі, особливо в секторах свинарства та птахівництва. Такі тенденції свідчать про необхідність державної підтримки аграрного сектору для збереження поголів'я тварин та відновлення виробництва в регіоні.

Слід зазначити, що більшість (84,45-86,04%) тварин зосереджена в домашніх господарствах. Поголів'я сільськогосподарських підприємств області складає лише від 13,96% до 15,55% від загальної кількості великої рогатої худоби. У 2018 році найбільше скорочення поголів'я тварин відбулося в сільськогосподарських підприємствах (на 9,06%).

В 2023 році переважна частина поголів'я свиней в області також зосереджена в господарствах населення (62,30-67,79%). Водночас варто зазначити, що поголів'я домашніх свиней стабільно скорочується на 7,05–20,21 %, а поголів'я свиней, вирощених сільськогосподарськими підприємствами, зменшилось на 2,98–12,38 %. Телята зосереджені приблизно в 85,88-87,52% всього поголів'я.

Варто зазначити, що на тлі загального зменшення поголів'я овець та кіз у різних господарствах (на 2,13-5,63%) у річному обчисленні за 2018 рік сільськогосподарські підприємства області збільшили поголів'я цих тварин на 10,47% порівняно з минулим роком. Проте поголів'я телят, вирощених сім'ями, з року в рік зменшилося на 2,15% до 4,23%. Загальне поголів'я птиці продовжує демонструвати негативну динаміку – щорічне зменшення поголів'я складає від 4,01% до 10,58%. Знову спостерігається тенденція до стрімкого зменшення поголів'я домашньої птиці, а поголів'я різних видів птиці в сільськогосподарських підприємствах за 2022 та 2023 роки зросло на 11,88% до 28,15%.

Експерти BRDO зазначили, що вдосконалення галузевого законодавства, розвиток кооперації, збільшення державної підтримки та розвиток місцевих ринків сільськогосподарської продукції є необхідними кроками для подальшого розвитку ринку тваринницької продукції. Але насамперед варто пам'ятати, що збільшення виробництва продукції тваринництва відбувається за рахунок збільшення поголів'я, підвищення продуктивності та покращення кормової бази.

Відродження тваринництва допоможе багатьом громадам, які після здобуття фінансової та економічної незалежності опинилися в нестачі для формування дохідної частини своїх бюджетів. Нині в області таких збанкрутілих ОТГ понад 30%.

Стратегія розвитку області до 2027 року містить план підтримки

агросектору. Проте не всі фермери усвідомлюють їхні можливості. Як наслідок, підприємці, які займаються молочним скотарством, не отримують необхідної допомоги.

7. Запропоновано шляхи вдосконалення розвитку тваринницької галузі регіону. Однією з найважливіших складових економіки Одеської області є тваринництво, яке відіграє важливу роль в експортному потенціалі регіону. Для вдосконалення тваринництва в області можна виділити кілька основних напрямків: продуктивність повинна бути покращена за допомогою селекції та генетики, необхідно оптимізувати кормову базу, запровадити сучасні технології обслуговування, потрібно покращити рівень ветеринарного обслуговування.

Ці підходи можуть зробити галузь тваринництва Одеської області більш конкурентоспроможною та стійкою до викликів. Впровадження інновацій та покращення ресурсної бази допоможе регіону значно збільшити виробництво та якість продукції.

8. Розглянуто сучасний стан та аналіз економічної діяльності фермерського господарства. Одним із пріоритетів успішної реалізації Одеського АПК у 2024 році є розвиток сільського малого бізнесу: в області створено 51 нове фермерське господарство (29,6% від загальної кількості фермерських господарств в регіоні).

Отримано 60,7 млн грн фінансової допомоги з фондів ЄС. Кошти спрямовані на спеціальну бюджетну дотацію у розмірі 3100 грн за гектар та 5300 грн за корову. Для покращення економічного становища фермерських господарств Одеської області необхідно залучати більше інвестицій та впроваджувати стійкі агротехнології. Також важливою залишається міжнародна підтримка та оптимізація логістики аграрного експорту.

9. Обґрунтовано шляхи підвищення продуктивності функціонування тваринництва в фермерського господарства. Пріоритетним напрямом забезпечення фінансової самоокупності фермерських господарств могло б стати залучення необхідного обсягу доступних кредитних ресурсів на пільгових умовах для рентабельного здійснення виробничої діяльності. Наприклад, надання пільгових іпотечних кредитів фермерським господарствам може досягти таких цілей, як вирощування трудомістких продуктів харчування, розширення сільськогосподарських угідь, диверсифікація їх діяльності та участь у розвитку інфраструктури сільської місцевості. Водночас підвищення ефективності сільськогосподарських підприємств має базуватися на відповідній інституційній підтримці, включаючи системи регулювання, які допомагають окремим сільськогосподарським підприємцям досягати бажаних економічних результатів. Теоретична підготовка в поєднанні з відповідним законодавчим середовищем сприяє сталому та успішному розвитку малих сільськогосподарських організацій, забезпечуючи їх конкурентоспроможність та сталість в аграрному секторі.

Тому український аграрний сектор має унікальну можливість розвиватися та стати однією з основних сировинних баз світової економіки. Активно співпрацюючи з міжнародними партнерами та інвесторами, ми забезпечуємо стабільний та успішний розвиток нашої країни та стаємо не лише «житницею Європи», а й «лідером світового ринку сільськогосподарської продукції».

АНОТАЦІЯ

Железняк А. Є. «Перспективи розвитку галузі тваринництва в Україні (на прикладі Одеської області)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступені магістра зі спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». Одеський національний економічний університет. м. Одеса, 2024 рік.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – це процес обґрунтування напрямів розвитку галузі тваринництва України на прикладі Одеської області.

У роботі розглядаються теоретико-методологічні аспекти тваринництва як галузі сільського господарства, принципи виробництва, законодавчо-правове забезпечення та міжнародний досвід розвитку тваринництва, надано характеристику сучасного стану та перспектив розвитку тваринницької галузі Одеської області, визначено потенціал тваринництва як галузі господарства України.

Проаналізовано перспективи галузі тваринництва Одеської області за допомогою методів SWOT і PEST аналізу.

Визначено основні проблеми розвитку галузі тваринництва в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: тваринництво, аграрний сектор, сільське господарство, Одеський регіон, фермерські господарства, кормова база, експорт, імпорт, інновації, продуктивність, програма розвитку тваринництва, конкурентоспроможність галузі, ефективність функціонування тваринницької галузі.

ANNOTATION

Zhelezniak A. «Prospects of the development of the livestock industry in Ukraine (on the example of the Odesa region)».

Qualification work on obtaining a master's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship and Trade» for the educational program «Economics, planning, and business management». Odesa National Economic University, Odesa, 2024.

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is the livestock industry of Ukraine based on the example of the Odesa region.

The paper examines the theoretical and methodological aspects of livestock as an industry of agriculture, principles of production, legislative and legal support and international experience in the development of livestock. It provides a description of the current state and prospects for the development of the livestock industry in the Odesa region, and determines the potential of livestock as a branch of Ukraine's economy. The prospects of the livestock industry in the Odesa region were analyzed using SWOT and PEST analysis methods. The main problems of the livestock industry of Ukraine were identified, and ways of their solution were proposed.

Key words: livestock, agricultural sector, agriculture, Odesa region, farms, feed base, export, import, innovations, productivity, livestock development program, competitiveness of the industry, efficiency of the livestock industry functioning.

